

УДК 347.9

МАЛЬСЬКИЙ М. М.,

кандидат юридичних наук, адвокат

ОСНОВНІ ПІДСТАВИ НЕВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ТА ІНШИХ АКТІВ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ПРИМУСОВОМУ ВИКОНАННЮ В ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОМУ ВИКОНАВЧОМУ ПРОЦЕСІ

Анотація. У статті досліджено основні підстави виникнення проблем із виконанням судових рішень та інших актів, що підлягають примусовому виконанню в транснаціональному виконавчому процесі, а також проведено їх класифікацію за низкою критеріїв. Крім того, у статті проаналізовано загальні проблеми виконання рішень, характерних для всіх інститутів транснаціонального виконавчого процесу, та специфічні проблеми, що залежать від того інституту транснаціонального виконавчого процесу, у якому відповідна проблема виникає.

Ключові слова: транснаціональний виконавчий процес, підстави невиконання рішень, проблеми виконання, іноземний елемент у виконанні.

Постановка проблеми. Особлива роль судової гілки влади зумовлена нерозривним зв'язком між правом на звернення до суду та виконанням остаточного рішення. Останнє є показником ефективності влади та критерієм, за яким суб'єкти суспільних відносин можуть оцінити спроможність держави захистити їх порушене право. Однак винесення судового рішення не стає остаточним етапом захисту порушеного права. Дуже часто судові рішення не виконуються в добровільному порядку, тому суб'єкт, на користь якого воно винесене, змушений звертатися до держави задля забезпечення нею примусового виконання.

Натомість усі інші складові права на суд реалізуються в Україні органами судової влади, забезпечення державою виконання судового рішення або іншого акта, що підлягає примусовому виконанню (далі для позначення обох актів вживатимемо термін «рішення») здійснюється державними виконавцями, які входять до системи органів Міністерства юстиції України. На жаль, нині Україна не вирізняється високим рівнем виконання судових рішень у добровільному порядку, тому звернення до органів примусового виконання стало майже невід'ємним елементом продовження процедури захисту в кожному спорі.

Під час примусового виконання рішення також часто виникають проблеми, що зумовлюють його невиконання або ж затримку у виконанні, що

спричинені низкою обставин. При цьому в транснаціональному виконавчому процесі виконання рішення чи іншого акту додатково ускладнене низкою специфічних підстав, обумовлених саме інтернаціональним характером взаємовідносин та присутнім у них іноземним елементом, а невиконання рішення чи затримка з таким виконанням несе більш негативні наслідки для держави.

Метою дослідження є визначення основних підстав, що зумовлюють виникнення проблем виконання судових рішень у транснаціональному виконавчому процесі, та проведення їх класифікації для удосконалення нормативного регулювання та правозастосовної практики в цій сфері.

Дослідженням проблем виконання судових рішень займалися такі вчені: Д. Притика, О. Мица, А. Сосна, Ш. Гасс, В. Авер'янов, Ю. Білоусов, В. Уваров, М. Штефан; питанням підвищення ефективності виконання – С. Фурса, С. Щербак, В. Бортняк, А. Перепелиця, Б. Гук, С. Шандрук, О. Науменко, Ю. Білоусов, І. Ніколаєв, Д. Валєєв, Ю. Носік, Р. Ігонін, О. Алексеєнко, С. Якимчук. Щодо проблем невиконання судових рішень, що ускладнене іноземним елементом, то зазначена проблема є недостатньо розкритою в правовій науці. Дослідженням цих питань, зокрема, частково займалися Д. Глушкова, Н. Гуть, В. Ярков, але водночас загальні підстави невиконання рішень у транснаціональному виконавчому процесі (а не лише в деяких із його інститутів) та їх класифікація залишаються нерозкритими.

Проблеми під час виконання рішень неодноразово піднімалися як науковцями, так і юристами-практиками. Зокрема, Р.В. Ігонін пов'язує проблеми, що виникають у сфері виконавчого провадження, як із тим, що державна виконавча служба перебуває поза межами судової системи, так і з недосконалістю законодавства, яке врегульовує порядок виконання судових рішень, неналежним матеріально-технічним забезпеченням Державної виконавчої служби України (далі – ДВС) та наявністю необґрунтовано широких дискреційних повноважень у державного виконавця [1, с. 205]. Як зазначає колишній міністр юстиції М.В. Оніщук, однією з підстав невиконання є недосконала процедура реалізації майна боржників, оскільки державний виконавець фактично позбавлений контролю за цією стадією виконавчого провадження [2].

При цьому в правовідносинах, ускладнених іноземним елементом, крім зазначеного, створюються додаткові перешкоди у виконанні рішень. Особливості виконання рішень у транснаціональному виконавчому процесі, як і підстави, що зумовлюють невиконання чи затримку у виконанні напряму, залежать від типу тих правовідносин, у зв'язку з якими процес виконання набуває характеру транснаціональності та від форми представлення іноземного елемента в процедурі виконання, тобто від інституту транснаціонального виконавчого процесу, у якому такі проблеми виникають.

Нижче пропонуємо розглянути *основні загальні та специфічні проблеми*, що виникають в окремих інститутах транснаціонального виконавчого процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблеми, що виникають у процесі виконання Україною актів міжнародної установи, юрисдикція якої визнана Україною часто є пов'язаними з браком коштів у бюджеті та недосконалістю нормативного регулювання.

Щодо рішень Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), то проблеми полягають у неналежному та неповному застосуванні, визначених у рішенні заходів індивідуального та загального характеру, що повинні бути вжиті, окрім сплати компенсації.

Щодо законодавчої неврегульованості, то однією з проблем є неможливість добровільного виконання державою рішень міжнародних органів, юрисдикція яких визнана Україною (крім рішень ЄСПЛ), у зв'язку із встановленим підзаконним актом порядком виплати грошових сум за рішеннями закордонних юрисдикційних органів (міжнародного судового та міжнародного арбітражного органу, згода на здійснення юрисдикції яким щодо України надана відповідно до міжнародного договору та судового, арбітражного органу іноземної держави, прийнятими проти держави Україна). Зокрема, згідно з Постановою Мініюсту від 7 березня 2007 р. № 408 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення платежів, пов'язаних з виконанням рішень закордонних юрисдикційних органів, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України» [3] для здійснення платежів, пов'язаних із виконанням рішень закордонних юрисдикційних органів, до платіжного документу, що подається в казначейство, необхідно, крім рішення такого органу, додавати постанову про відкриття виконавчого провадження. При цьому підставою для відкриття виконавчого провадження є виконавчий документ, яким не є рішення такого органу, за виключенням рішення ЄСПЛ. Тому під час виконання актів таких міжнародних юрисдикційних органів, що винесені проти держави (наприклад, рішення Міжнародного центру з врегулювання інвестиційних спорів (ICSID)), вказана законодавча неврегульованість призводить до необґрунтованої необхідності попереднього звернення до національного суду із заявою про визнання та надання дозволу на виконання такого рішення. Так, Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами (1965 р.) встановлює, що рішення ICSID визнається сторонами Конвенції як зобов'язуючого, тобто як остаточне рішення судового органу цієї держави. Таким чином, національним законодавством наперед та в порушення конституційного принципу пріоритету норм міжнародних договорів встановлено, що рішення міжнародних органів, згода на здійснення юрисдикції якими щодо України визнана державою, не будуть виконуватися в добровільному порядку. Більше того, фактично національні суди під час визначення питання приведення до виконання таких рішень, поставлені над міжнародними договорами та юрисдикцією відповідних міжнародних установ, що є неприпустимим.

Окремою неврегульованістю є можливість перегляду Верховним Судом України рішень національних судів виключно на підставі рішення су-

дового міжнародного органу, яким встановлено порушення Україною міжнародних зобов'язань під час вирішення справи судом. Водночас за такого формулювання виключаються рішення несудових органів, юрисдикція яких визнана Україною.

Щодо виконання рішень щодо іноземців, то незважаючи на те, що ст. 80 Закону України «Про виконавче провадження» і передбачає застосування національного режиму щодо виконання рішень стосовно іноземців, осіб без громадянства та іноземних юридичних осіб (далі – іноземні суб'єкти), що перебувають/зареєстровані в Україні або володіють тут майном, але все ж під час виконання рішень щодо цих категорій виникають відмінності та певні специфічні проблеми. Зокрема, це проблеми, пов'язані із залученням перекладача, зі свободою пересування іноземців, а саме виїздом боржника за кордон або, навпаки, обмеженням такого виїзду, з браком майна в Україні, особливостями застосування положень Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства».

Утрудненим є виконання рішень щодо іноземних суб'єктів, що знаходяться за межами території України, або щодо яких немає інформації про їх місцезнаходження чи місцезнаходження їх майна, адже юрисдикція ДВС України поширюється виключно на територію України, а чинне законодавство не передбачає співпраці під час виконання рішень із закордонними органами виконання або «передання виконавчого провадження». У такому випадку, зокрема за наявності даних про місце перебування такої особи, виконання може здійснюватися в іншій юрисдикції, згідно із законодавством відповідної держави.

Окреме питання викликає зміна місцезнаходження такого іноземця чи його майна. Як влучно зазначила Д.Г. Глушкова, щодо недосконалості нормативного регулювання питання виконання рішень стосовно іноземців, то проблема полягає в тому, що якщо боржник-іноземець після відкриття виконавчого провадження за його місцем проживання в Україні виїхав за кордон, не залишивши в Україні майна, то провадження подальших виконавчих дій щодо нього стає неможливим і в умовах чинної процедури виконавчий документ повертається стягувачу після з'ясування факту виїзду боржника за межі України згідно з п. 5 ст. 47 Закону України «Про виконавче провадження», окрім низки винятків [4, с.147].

Щодо виконання в Україні рішень іноземних судів, у тому числі міжнародних комерційних арбітражних установ, то таке виконання ускладнюють проблеми з приведенням таких рішень до виконання національними судами, а саме: надто довгий процес визнання іноземного або арбітражного рішення в Україні, час від часу його перегляд по суті, застосування більш обтяжуючих положень національного законодавства щодо надання суду документів, ніж це передбачено міжнародними договорами, визначення належності повідомлення сторін, можливість оскарження рішень, помилкове встановлення змісту міжнародного договору про надання правової допомоги чи іншого акта (у частині вимог до взаємного виконання

рішень) або встановлення існування принципу взаємності між державами (*principle of reciprocity*), встановлення відповідності рішення публічному порядку, що діє в країні виконання, тощо.

Процесуальними аспектами виконання, що недостатньо врегульовані законом, є визнання і виконання рішення, винесеного щодо кількох боржників (зокрема, незрозуміло, чи потрібне їх окреме визнання щодо кожного із боржників, у який районний суд звертатися в такому випадку), питання необхідності визнання проміжних арбітражних рішень, що встановлюють факти, на яких ґрунтується основне рішення (наприклад, *interim awards, decision on jurisdiction and liability*), виконання рішення про вжиття заходів забезпечення позову (*interim measures, freezing injunctions*), витребування доказів, питання визначення суми, що підлягає стягненню, якщо в рішенні зазначено про стягнення відсотків/пені аж до моменту виконання. Як правильно зазначає О.С. Перепелинська, у багатьох країнах суму відсотків, що підлягають стягненню з боржника відповідно до арбітражного рішення, визначає виконавча служба, яка проводить примусове стягнення. Однак в Україні отримати такий документ із сумою відсотків, визначеною хоча б на дату постановлення ухвали про надання дозволу на виконання арбітражного рішення, за браком відповідних процесуальних норм майже неможливо [5, с. 105].

Окремим проблемним аспектом є визначення та переказ суми за рішенням іноземного суду, що визначена в іноземній валюті (отримання гривні нерезидентом, неможливість отримання резидентом заборгованості за судовим рішенням у валюті договору), отримання та переказ таких коштів, знецінення коштів за надто довгий період стягнення у зв'язку з інфляцією, а також неможливість переказу коштів у добровільному порядку до видачі виконавчого документу, що пов'язано з регулюванням банківських операцій та валютним законодавством. Остання проблема гостро стоїть під час добровільного виконання рішень іноземних або арбітражних судів, адже для отримання виконавчого документу в таких необхідне їх попереднє визнання та надання дозволу на виконання, сплата судових витрат, а також сплата виконавчого збору за умови недотримання встановленого виконавцем стоку на добровільне виконання.

Щодо виконання за кордоном рішень (актів), винесених на користь українських суб'єктів (у тому числі арбітражних рішень та рішень національних судів), а також виконання рішень судів України за кордоном, незалежно від вигодоотримувача, то в таких правовідносинах часто виникає необхідність пошуку активів, що може ускладнюватися правовим сприйняттям розшукової (детективної) діяльності законодавством іншої держави; виникають проблеми вибору між юрисдикціями, необхідності звернення стягнення на такі активи не лише в тій юрисдикції, де таке рішення було винесене чи щодо громадян такої держави, але й в інших країнах, пошук довіреної особи та питання участі сторін у процесі за кордоном, неможливості виконання несудових актів (*виконавчих написів нотаріусів,*

рішень антимонопольних чи фіскальних органів) у більшості юрисдикцій. Здебільшого проблеми виконання того чи іншого рішення залежать від національного законодавства країни виконання та наявності міжнародного договору між юрисдикціями, у яких рішення винесено та очікується його виконання. Існування такого договору/угоди значно спрощує виконання та врегулює низку проблем, пов'язаних із транснаціональністю процесу, проте реальне виконання залежатиме від узгодженості законодавства та правозастосовної практики відповідної держави.

Крім зазначених вище проблем, у транснаціональному виконавчому процесі виникає низка **загальних проблем або факторів, що ускладнюють виконання**, які спільні для всіх його інститутів, до яких, зокрема, належать питання представництва та залучення перекладача; переклад та легалізація документів, встановлення права іншої держави та змісту міжнародних договорів, вручення судових документів та повідомлень за кордоном, проблеми, пов'язані із валютою зобов'язання.

Крім того, окремого дослідження потребують такі особливі правовідносини, що виникають у межах транснаціонального виконавчого процесу, як транскордонне банкрутство, виконання рішень у кримінальних справах, у тому числі в частині цивільно-правових вимог (визнання рішення лише щодо таких вимог, якщо вирок та питання цивільного позову вирішено в одному документі), екстратериторіальне застосування антикорупційного законодавства (наприклад, Foreign Corrupt Practices Act, UK Bribery Act) та антимонопольного законодавства (акти Комісії Європейського Союзу чи Федеральної Торгової Комісії США) до груп компаній, що знаходяться в різних юрисдикціях.

Як зазначають деякі російські вчені, завдання правильного і своєчасного виконання судових актів не буде повністю вирішено до чіткого і ясно-го врегулювання такого процесу законом, виключення різних тлумачень та усунення прогалів і суперечностей законодавства [6, с. 141]. Як зазначає Д.Х. Валеев (також російський учений), у контексті проведеного ним дослідження ефективності процесуальних гарантій у виконавчому провадженні будь-яка класифікація дозволяє краще зрозуміти сутність досліджуваного явища [7, с. 145].

Задля кращого розуміння виникнення проблем виконання рішень у транснаціональному виконавчому процесі та вироблення шляхів подолання таких проблем пропонуємо дещо ширше розглянути основні підстави, що призводять до невиконання рішення та провести їх розмежування та класифікацію за такими критеріями.

1. *За волею боржника* підстави невиконання можна розділити на такі:
– суб'єктивні підстави невиконання, тобто ті, що залежать від волі боржника, найчастіше від небажання виконувати рішення та, відповідно, пов'язане із цим ухилення від виконання шляхом приховування та/або відчуження активів; ухилення від виконання вимог виконавця та/або контакту з ним; недопуск виконавця до майна; ініціювання пов'язаних су-

дових процесів щодо такого майна чи підстав винесення рішення (наприклад, оскарження договору одним із подружжя, розлучення та розподіл майна, звернення стягнення на майно тощо); накладення арештів на майно за позовами пов'язаних («дружніх») чи підконтрольних кредиторів; припинення юридичної особи та/або фіктивне банкрутство; умисне процесуальне затягування (*роз'яснення способу виконання рішення, мирова угода на етапі виконання та її подальше недотримання, оскарження дій виконавця, оскарження оцінки майна або торгів, зупинення виконавчого провадження тощо*); зміна місцезнаходження боржника/виїзд за кордон;

– об'єктивні підстави невиконання рішень, тобто такі, які деякою мірою повністю або частково не залежать від волі боржника, наприклад недосконалість регулювання щодо переказу коштів в іноземній валюті або купівлі цієї валюти; реальна відсутність активів, за рахунок яких можливе задоволення вимог кредитора; об'єктивно-зумовлене обтяження таких активів (зокрема, унаслідок заборон відчуження, арештів, обтяжень, кількості власників майна, зареєстрованих неповнолітніх, неможливості виділення цілої частки в натурі); неможливість здійснення банківського переказу в порядку добровільного виконання рішення; відсутність або неналежне повідомлення боржника; зупинення виконавчого провадження або повернення виконавчого документу із об'єктивних підстав, передбачених законом; законодавчі прогалини; надзвичайні обставини; перебування майна інших юрисдикціях.

2. *За стадією виникнення* підстави невиконання можна класифікувати на такі, що виникли:

– на стадії після винесення рішення чи іншого акту, що підлягає виконанню, але до звернення до органів примусового виконання, зокрема підстави, пов'язані з видачею виконавчого документу, пошуком активів боржника, залученням представника, вибором юрисдикції та органу виконання (за територією та компетенцією);

– на стадії відкриття виконавчого провадження, зокрема підстави, пов'язані з поданням заяви про відкриття провадження, вирішенням питання щодо її прийнятності та відкриття провадження, повідомленням сторін, встановлення строку на добровільне виконання, пошуком активів боржника в процедурі виконавчого провадження, наданням первинної інформації про майно чи боржника органам виконання;

– на стадії здійснення виконавчих дій, якщо рішення не було виконане в строк, наданий для добровільного виконання, та після початку процедури його примусового виконання відповідним органом, зокрема підстави, пов'язані з пошуком активів боржника органом виконання, арештом та описом майна, оцінкою певних видів майна виконавцем, вилученням та передачею майна на зберігання, роз'ясненням та/чи зміною способу виконання рішення, оскарженням дій, рішень чи бездіяльності державного виконавця, комунікації з державним виконавцем, поданням та виконанням клопотань, заяв, запитів, зверненням до суду за встановленням тимчасо-

вого обмеження в праві виїзду боржника, зупинення виконавчого провадження, неможливість пошуку активів за кордоном та співпраці з органами виконання інших юрисдикцій;

– на стадії залучення до виконання інших суб'єктів та реалізації їх функцій, зокрема підстави, що виникають під час залучення перекладача чи представника, під час оцінки майна суб'єктом оціночної діяльності, під час реалізації майна на прилюдних торгах (наприклад, неможливість ефективного судового оскарження оцінки, оскільки така не зумовлює прав та обов'язків; затягування стягнення шляхом оскарження результатів торгів чи вимогою надати перекладача з непоширеної мови, або для особи, яка очевидно володіє українською мовою; питання визначення компетентності перекладача; оскарження торгів та здійснення реституції за угодами, укладеними за результатами прилюдних торгів);

– на стадії задоволення вимог кредитора, тобто підстави виникнення тих проблем, які, зокрема, пов'язані зі стягненням коштів, виконанням зобов'язань, переказом коштів або укладенням мирової угоди. Підставами невиконання, що виникають на цій стадії, можуть бути, наприклад, особливий порядок отримання коштів представником, утрудненість отримання коштів у гривні нерезидентом, неврегульованості, пов'язані з виконанням мирової угоди чи порушенням порядку розстроченого виконання рішення;

– на стадії закінчення виконавчого провадження або повернення виконавчого документу стягувачеві: основними підставами невиконання є недостатнє нормативне врегулювання підстав закінчення виконавчого провадження чи повернення виконавчого документу та їх необґрунтовано широкий перелік, що є більш сприятливим для боржника, а не для стягувача, а також формальний підхід законодавця до визначення таких підстав та неврегульованість щодо іноземців. Водночас підстави невиконання рішень, що виникають на цій стадії, ніколи не є самостійними, натомість тісно пов'язані з іншими підставами, що класифікуються за іншими критеріями (відсутність майна, відсутність боржника та інші) та залежать від результатів перебігу виконавчого провадження на попередніх стадіях.

3. *За об'єктом, щодо якого виникає проблема*, підстави невиконання пов'язані з такими чинниками:

– майном (наприклад, майно знаходиться в іншій юрисдикції, обтяження майна, декілька власників, реєстрація майна є відмінною від його місцезнаходження, частка в іноземній компанії, нерозголошення бенефіціарів в окремих юрисдикціях і «підняття корпоративної вуалі» (англ. *piercing the corporate veil*), неможливість дострокового повернення депозиту);

– валютним та фінансовим регулюванням (наприклад, неможливість стягнення в іноземній валюті, проблеми з відкриттям рахунку в іноземній валюті, визначення еквіваленту, неможливість переказу коштів за рішенням арбітражу в добровільному порядку);

– особою боржника (наприклад, виїзд іноземця, застосування спеціальних заходів до іноземця, неможливість встановлення місцезнаходження особи);

– діяльністю органів примусового виконання (наприклад, значна завантаженість, бюрократизований підхід, неефективність, низька кваліфікованість, недостатня мотивація, корумпованість, відсутність матеріально-технічного забезпечення);

– законодавчими положеннями – зазвичай це такі підстави, що пов'язані з нормативними обмеженнями або законодавчими прогалинами, та/або наявністю міжнародних угод (наприклад, обмеження повноважень державного виконавця, відсутність доступу до реєстрів, неможливість прямого та/або добровільного виконання рішень інших міжнародних органів, відсутність передбаченого порядку обміну інформацією та співпраці між органами виконання різних держав у межах однієї виконавчої справи, недостатнє врегулювання виконавчого процесу за участю іноземного елемента, нормативні обмеження щодо виконання рішення в іноземній валюті та добровільного виконання рішення в частині здійснення банківських операцій, неможливість заміни стягувача іншим кредитором за зобов'язанням);

– актом, що підлягає примусовому виконанню (наприклад, проблеми, пов'язані з виконанням несудових актів, виконанням виконавчих написів нотаріуса, опротестування векселів, виконання чеків, арбітражними рішеннями, рішеннями третейських судів, рішеннями іноземних держав за відсутності принципу взаємності чи міжнародного договору, актом міжнародного органу, юрисдикція якого визнана Україною, проміжним рішенням арбітражного суду, що встановлює факти, але не передбачає застосування жодного способу захисту, рішення про вжиття заходів забезпечення позову, витребування доказів).

4. За юрисдикцією виникнення проблем:

– підстави, пов'язані з національним режимом регулювання;

– підстави, пов'язані з режимом регулювання іноземної держави;

– підстави, пов'язані з положеннями міжнародних угод.

Вказана класифікація є умовною та може бути доповнена тими чи іншими критеріями та видами, а також додатковими підставами. Слід зазначити, що одна й та ж підстава невиконання може бути характерною одразу декільком групам класифікації. Так, *недостатність активів, за рахунок яких можливе задоволення вимог кредитора*, може бути підставою невиконання, що зумовлює повернення виконавчого документа та виникає на відповідній стадії виконавчого провадження, але одночасно є підставою, що стосується майна боржника, що є об'єктивною за своєю суттю щодо його волі. *Ухилення від виконання вимог виконавця чи недопуск його до майна* є суб'єктивною підставою, що зумовлює проблему невиконання чи затримки у виконанні судового рішення, яка може виникати, наприклад, на етапі вчинення виконавчих дій та може стосуватися особи боржника або його майна, здебільшо-

го будучи пов'язаною з недосконалістю національного законодавства щодо відповідальності за невиконання вимог органів виконання.

З наведеного вище можна визначити поняття «підстави невиконання судових рішень та інших актів, що підлягають примусовому виконанню» як сукупність об'єктивних та суб'єктивних обставин, що зумовлюють неможливість виконання судового рішення чи іншого акту, що підлягає примусовому виконанню, або ж спричиняють таке його неефективне, надто тривале чи неповне виконання, що повністю або частково позбавляє сторону, на користь якої таке рішення ухвалене, можливості ефективного відновлення порушеного права.

Висновки. За результатами дослідження було проведено класифікацію підстав, що спричиняють проблеми з виконанням рішень у транснаціональному виконавчому процесі за такими критеріями, як воля боржника, стадія виникнення, об'єкт, щодо якого виникає проблема, юрисдикцією виникнення проблеми. Також виокремлено загальні та спеціальні підстави невиконання в транснаціональному виконавчому процесі та зроблено висновок, про залежність проблеми виконання рішень від інституту транснаціонального виконавчого процесу, у якому така проблема виникає. Дослідження та аналіз підстав невиконання рішень та інших актів, що підлягають примусовому виконанню, позитивно вплине на удосконалення правового регулювання транснаціонального виконавчого процесу та підвищенню рівня виконання рішень.

Література:

1. Ігонін Р.В. Підвищення ефективності виконання судових рішень в контексті трансформації державної виконавчої служби / Р.В. Ігонін // Держава і право. – 2010. – Вип. 49. – С. 200–205.
2. Оніщук М.В. Державна виконавча служба: на шляху до реформ та ефективності / М.В. Оніщук // Дзеркало тижня. – 2008. – № 9 (688).
3. Постанови Мініюсту від 7 березня 2007 р. № 408 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення платежів, пов'язаних з виконанням рішень закордонних юрисдикційних органів, прийнятих за наслідками розгляду справ проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/42839>.
4. Глушкова Д.Г. Виконання рішень юрисдикційних органів України щодо іноземних суб'єктів-резидентів України / Д.Г. Глушкова // Форум права. – 2011. – № 3. – С. 146–151 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/FP/2011-3/11gdgcru.pdf>.
5. Перепелинська О. Вдосконалення арбітражного законодавства України / О. Перепелинська // Юридичний журнал. – 2014. – № 1 (139). – С. 103–108.
6. Пузиков Р.В. Проблемы эффективности исполнительного производства / Р.В. Пузиков, А.И. Рожков // Исполнительное производство: процессуальная природа и цивилистические основы : сб. матер. Всерос. науч.-практ. конф. / отв. ред. Д.Х. Валеев, М.Ю. Челушев. – М. : Статут, 2009. – С. 133–141.
7. Валеев Д.Х. Эффективность норм исполнительного производства / Д.Х. Валеев // Актуальные проблемы гражданского процесса. – СПб., 2002. – С. 145–154.

Мальский М. М. Главные основания невыполнения судебных решений и других актов, подлежащих принудительному исполнению в транснациональном исполнительном процессе.

Аннотация. В статье исследованы ключевые основания возникновения проблем по выполнению судебных решений и других актов, подлежащих принудительному исполнению в транснациональном исполнительном процессе, а также проведена их классификация по ряду критериев. Кроме того, в статье проанализированы общие проблемы исполнения решений, характерные для всех институтов транснационального исполнительного процесса, и специфические проблемы, зависящие от того института транснационального исполнительного процесса, в котором возникает соответствующая проблема.

Ключевые слова: транснациональный исполнительный процесс, основания невыполнения решений, проблемы выполнения, иностранный элемент в исполнении.

Malskyu M. Main grounds for non-enforcement of court decisions and other enforceable acts in transnational enforcement process

Summary. The article investigates the main grounds of problems with the enforcement of court decisions and other enforceable acts in transnational enforcement process and provides its classification upon certain criterias, in particular: the will of the debtor; stage on which the problem arises; object to which the problem applies; jurisdiction. In addition, the research contains the analysis of general problems of decisions' enforcement that are common for all institutes of transnational enforcement process and specific problems – depending on the institute of transnational enforcement process in which such problem arises. The article explores main legislative gaps and factual problems faced by the parties of the proceedings during the enforcement as well as non-compliance of certain acts of national legislation or law applying practice with the provisions of international treaties. In the result of the research the definition of the grounds of «non-enforcement of court decisions and other enforceable acts» was given and the conclusion about necessity to improve legislative framework was made.

Key words: transnational enforcement process, grounds of non-enforcement, enforcement problems, foreign element in the enforcement.